

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม
หรือ
ผลประโยชน์ทับซ้อน (conflict of interest)

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม

ความหมาย : สำนักงาน ก.พ.

การกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ มีผลประโยชน์ส่วนตนเข้ามาเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนตนหรือการตัดสินใจหรือการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนั้น

การกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ทั้งเจตนาหรือไม่เจตนา หรือบางเรื่องเป็นการปฏิบัติสืบทอดกันมาจนไม่เห็นว่าจะเป็นสิ่งผิดแต่อย่างใด

พฤติกรรมเหล่านี้เป็นการกระทำความผิดทางจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะ แต่กลับตัดสินใจปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง

มูลเหตุปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน

ผลประโยชน์ทับซ้อนเกิดจากการพัฒนาการทางการเมืองไทยเปลี่ยนไป

-ในอดีต นักธุรกิจต้องพึ่งพิงนักการเมือง เพื่อให้ให้นักการเมืองช่วยเหลือสนับสนุนธุรกิจของตน ซึ่งในบางครั้งสิ่งที่นักธุรกิจต้องการนั้น มิได้รับการตอบสนองจากนักการเมืองทุกครั้งเสมอไป นักธุรกิจก็ต้องจ่ายเงินจำนวนมากแก่นักการเมือง

-ในปัจจุบันนักธุรกิจจึงใช้วิธีการเข้ามาเล่นการเมืองเองเพื่อให้ตนเองสามารถเข้ามาเป็นผู้กำหนดนโยบายและออกกฎหมายในสังคมได้ และที่สำคัญคือทำให้ข้าราชการต้องปฏิบัติตามคำสั่ง

นิยามศัพท์

1.ผลประโยชน์ส่วนตน (private interest)

“ผลประโยชน์ส่วนตน” ไม่ได้ครอบคลุมเพียงผลประโยชน์ด้านารงานหรือธุรกิจของเจ้าหน้าที่ แต่รวมถึงคนที่ติดต่อสัมพันธ์ด้วย เช่น เพื่อน ญาติ คู่แข่ง ศัตรู เมื่อใดเจ้าหน้าที่ประสงค์จะให้คนเหล่านี้ได้หรือเสียประโยชน์ เมื่อนั้นก็ถือว่ามีเรื่องผลประโยชน์ส่วนตนมาเกี่ยวข้อง

ผลประโยชน์ส่วนบุคคล มี ๒ ประเภท คือ

1 ผลประโยชน์ส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเงิน ไม่ได้เกี่ยวกับการได้มาซึ่งเงินทองเท่านั้น เช่น ที่ดิน หุ่น ตำแหน่งในบริษัทที่รับงานจากหน่วยงาน รวมถึงการได้มาซึ่งผลประโยชน์อื่นๆ ที่ไม่ได้อยู่ในรูปตัวเงิน เช่น สัมปทาน ส่วนลดของของขวัญ หรือของที่แสดงน้ำใจไมตรีอื่นๆ

๒ ผลประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับเงิน เช่น รูปความกล้าเอียง/อคติ/เลือกที่รักมักที่ชัง และมีข้อสังเกตว่าแม้แต่ความเชื่อ/ความคิดเห็นส่วนตัวก็จัดอยู่ในประเภทนี้

2.หน้าที่สาธารณะ

หน้าที่สาธารณะของผู้ที่ทำงานให้ภาครัฐ คือ การให้ความสำคัญอันดับต้นแก่ประโยชน์สาธารณะ (public interest) รวมถึงคนอื่นๆ ที่ทำงานให้ภาครัฐ เช่น ที่ปรึกษา อาสาสมัคร

๓.ผลประโยชน์สาธารณะ

คือ ประโยชน์ของชุมชนโดยรวม ไม่ใช่ผลรวมของผลประโยชน์ของปัจเจกบุคคล และไม่ใช้ผลประโยชน์ของกลุ่มคน

ผลประโยชน์ส่วนรวม(Public Interests)

หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่ที่ประโยชน์สุขแก่บุคคลทั้งหลายในสังคม ผลประโยชน์สาธารณะ ยังหมายรวมถึงหลักประโยชน์ต่อมวลสมาชิกในสังคม

ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและ

ผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict Of Interests)

เป็นสถานการณ์ที่บุคคลในฐานะพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ใช้ตำแหน่งหรืออำนาจหน้าที่ในการแสวงประโยชน์แก่ตนเอง กลุ่มหรือพวกพ้อง ซึ่งเป็นการละเมิดทางจริยธรรม และส่งผลกระทบต่อหรือความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ

รูปแบบ (Conflict Of Interests)

การรับผลประโยชน์ (Accepting Benefits) การที่บุคคลปฏิบัติหน้าที่เอาผลประโยชน์ส่วนตัวไปพัวพันในการตัดสินใจ เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อตนเอง และเป็นการเสียประโยชน์ของทางการ ได้แก่

- การรับของขวัญหรือของกำนัลที่มีค่าอื่นๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อปฏิบัติหน้าที่
- การที่บริษัทสนับสนุนการเดินทางไปประชุม/ดูงานในต่างประเทศ
- การที่หน่วยงานราชการรับเงินบริจาคสร้างสำนักงานจากบริษัทธุรกิจ
- เจ้าหน้าที่ของรัฐรับผลประโยชน์ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง

การกระทำที่อยู่ในข่าย Conflict of Interests ความหมาย
รับผลประโยชน์ (Accepting Benefits)คือ การรับสินบน
หรือรับของขวัญ

ใช้อิทธิพล (Influence Peddling)เป็นการเรียก
ผลตอบแทนในการใช้อิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่เพื่อส่งผลที่เป็น
คุณแก่ฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งอย่างไม่เป็นธรรม

-ใช้ทรัพย์สิน การใช้ราชการ หรือใช้คอมพิวเตอร์ของราชการ
ทำงานส่วนตัว เป็นต้น

-ใช้ข้อมูลลับของราชการ เช่น รู้ว่าราชการจะตัดถนน แล้วรีบชิงไป
ซื้อที่ดินหน้าไว้ก่อน

-รับงานนอก ได้แก่ การเปิดบริษัท นักบัญชีที่รับงานส่วนตัวจนไม่มี
เวลาทำงานบัญชีในหน้าที่ให้ราชการ

-ทำงานหลังออกจากตำแหน่ง เป็นการไปทำงานให้ผู้อื่นหลังออก
จากงานเดิม โดยใช้ความรู้หรืออิทธิพลที่เดิมมาหางาน หรือเอาประโยชน์
โดยไม่ชอบธรรม เช่น เอาความรู้ในนโยบาย

ประเภทของผลประโยชน์ทับซ้อน

- การใช้ตำแหน่งไปดำเนินการเพื่อประโยชน์ทางธุรกิจของตนเองโดยตรง
- ใช้ตำแหน่งไปช่วยเหลือญาติสนิทมิตรสหาย
- การรับผลประโยชน์โดยตรง
- การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์โดยใช้ตำแหน่งหน้าที่การทำงาน
- การนำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้ส่วนตัว
- การนำข้อมูลอันเป็นความลับของหน่วยงานมาใช้ประโยชน์ส่วนตัว
- การทำงานอีกแห่งหนึ่ง ที่ขัดแย้งกับแห่งเดิม
- ผลประโยชน์ทับซ้อนจากการเปลี่ยนสถานที่ทำงาน
- การปิดบังความคิด

การปรับกระบวนการทางความคิดเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน

คิดแบบฐานสิบ(Analog)

ระดับความถูกต้องแบ่งเป็น ๑-๑๐

- ใช้นำประปาหลวงอ้างรอดส่วนตัว
- นำรถยนต์หลวงไปใช้ส่วนตัว
- นำอุปกรณ์ไฟฟ้าส่วนความซำร์ที่ทำงาน
- ใช้วัสดุครุภัณฑ์หลวงไปใช้ส่วนตัว
- ใช้โทรศัพท์หลวงในเรื่องส่วนตัว
- รับของขวัญจากผู้ติดต่อราชการ

คิดแบบฐานสอง(Digital)

คิดแยกแยะ คิดถูก ไม่-ไม่ใช้

- ใช้นำประปาหลวงอ้างรอดส่วนตัว
- ให้นำรถยนต์หลวงไปใช้ส่วนตัว
- ให้นำอุปกรณ์ไฟฟ้าส่วนความซำร์ที่ทำงาน
- ใช้นำวัสดุครุภัณฑ์หลวงไปใช้ส่วนตัว
- ใช้นำโทรศัพท์หลวงในเรื่องส่วนตัว
- ไม่รับของขวัญจากผู้ติดต่อราชการ

ระบบคิด ฐานสิบ

สังคมสมัยก่อน : ยุค Analog

- ยอมรับกับคำพูดที่ว่า “ทุจริตบ้างไม่เป็นไร ถ้าเราได้ประโยชน์”
- ไม่สามารถแยกประโยชน์ส่วนตัวกับส่วนร่วมได้ : ทับซ้อน สนิบหน ทูจริต
- ระบบอุปถัมภ์นำความสัมพันธ์ส่วนตัวมาใช้ไม่ถูกต้อง

ระบบคิด ฐานสอง

สังคมสมัยใหม่ : ยุค Digital

- ไม่ยอมรับกับคำพูดที่ว่า “ทุจริตบ้างไม่เป็นไร ถ้าเราได้ประโยชน์”
- แยกประโยชน์ส่วนตัวออกจากประโยชน์ส่วนรวม
- เห็นประโยชน์สาธารณะมาก่อนประโยชน์ส่วนตัว

ตัวอย่างประโยชน์ทับซ้อน

- คนหลวงใช้เงินหลวง	- ยักยอกยา
- โกงพระและโกงหลวง	- ดูงานไปด้วย รับปริญญาด้วย
- เก็บกลับบ้าน	- ดอนเพลิน
- ผากพิเศษ	- ของหอมดีกว่า
- คนหลวง กับรถยนต์หลวง	- เป็นคนหลวงก็ต้องใช้ของหลวง
- อย่างเดียว มันเป็นรถหลวงแล้ว	- อบ..สม
- อบจนลูกออก	

รูปแบบของประโยชน์ทับซ้อน

- การรับผลประโยชน์ต่างๆ (Accepting Benefit)
- การทำธุรกิจกับตัวเอง (Self-dealing) หรือการเป็นคู่สัญญา
- การทำงานหลังเกษียณ (Post-employment)
- การทำงานพิเศษ (Outside employment or moonlighting)
- การใช้ข้อมูลภายใน (Inside information)
- การนำโครงการสาธารณะลงมือเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork-barreling)

การรับประโยชน์ต่างๆ

- การรับของขวัญจากบริษัทต่างๆ
- บริษัทสนับสนุนค่าเดินทางไปดูงานต่างประเทศ
- หน่วยงานการรับเงินบริจาคจากธุรกิจที่เป็นลูกค้าของหน่วยงาน
- ได้รับของแถมหรือผลประโยชน์อื่นใดจากการจัดซื้อจัดจ้าง
- การที่คณะกรรมการกู้เงินจากสถาบันการเงินในการกำกับดูแล
- การที่คณะกรรมการฝ่ายญาติพี่น้องหรือคนที่คุ้นเคยเข้าทำงานในรัฐวิสาหกิจที่ตนกำกับดูแลอยู่

ประโยชน์อันคำนวณเป็นเงินได้

- การปลดหนี้หรือการลดหนี้ให้เปล่า
- การให้ยืมโดยไม่คิดดอกเบี้ย
- การเข้าค่าประกันโดยไม่คิดค่าธรรมเนียม
- การให้ค่าหมายหน้าหรือค่าธรรมเนียมการเป็นตัวแทน
- การขาย การให้เช่าหรือทรัพย์สิน เกินมูลค่าที่เป็นจริงตามที่ปรากฏเห็นในท้องตลาด
- การใช้สถานที่ ยานพาหนะ หรือทรัพย์สิน โดยไม่คิดค่าเช่าหรือค่าบริการ น้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่น โดยปกติทางการค้า

ประโยชน์อันคำนวณเป็นเงินได้ (ต่อ)

- การให้บริการโดยไม่คิดค่าบริการ หรือคิดค่าใช้บริการน้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่น โดยปกติทางการค้า
- การให้ส่วนลดในสินค้า หรือทรัพย์สินที่จำหน่าย โดยการให้ ส่วนลดมากกว่าที่ให้กับบุคคลอื่น โดยปกติทางการค้า
- การให้เดินทาง หรือขนส่งบุคคล หรือสิ่งของโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรือคิดค่าใช้จ่ายน้อยกว่าบุคคลอื่น โดยปกติทางการค้า
- การจัดเลี้ยง การจัดมหรสพ หรือการบันเทิงอื่น ให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรือคิดค่าใช้จ่ายน้อยกว่าที่คิดกับ บุคคลอื่น โดยปกติทางการค้า

ข้าราชการประจำ กิจกรรมที่มีความเสี่ยง

- การรับผลประโยชน์หรือการเรียกร้องสิ่งตอบแทนจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ
- การรับงานนอกหรือการทำธุรกิจที่เบียดบังเวลาราชการ/งานโดยรวมของหน่วยงาน
- การทำงานหลังเกษียณให้กับหน่วยงานที่มีผลประโยชน์ขัดกับหน่วยงานต้นสังกัดเดิม
- การนำพระราชกฤษฎีกาไปใช้ในกิจการส่วนตัวและในหลายกรณีมีการเบิกค่าน้ำมันด้วย
- การนำบุคลากรของหน่วยงานไปใช้เพื่อการส่วนตัว
- การรับงานจากภายนอกจนกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ประจำ
- การใช้สิทธิในการเบิกจ่ายยาให้แก่ญาติแล้วนำมาไปใช้ที่คลินิกส่วนตัว
- การรับประโยชน์จากระบบการเลือกตั้งคิวให้แก่เจ้าหน้าที่หรือญาติเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน

กลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวกับการตรวจสอบ ประเมินราคา และการจัดซื้อจัดจ้าง

- การกำหนดมาตรฐาน (Specification) ในสินค้าที่จะจัดซื้อจัดจ้างให้บริษัทของนครหรือของพวกห้อง ได้เปรียบหรือชนะในการประมูล
- การให้ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างแก่พรรคพวก/ญาติ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในการประมูลหรือการจ้าง เหมาะ รวมถึงการปกปิดข้อมูล เช่น การปิดประกาศหรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารล่าช้า หรือพันกำหนดการ ยื่นใบเสนอราคา เป็นต้น

มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามรัฐธรรมนูญ

- มาตรการกีดกันคนดีเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง
- การกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตในตำแหน่ง
- การเพิ่มระบบและองค์การตรวจสอบการใช้อำนาจ
- การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

การกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตในตำแหน่ง

- การมีประมวลจริยธรรมและการห้ามผลประโยชน์ทับซ้อน
- การแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน
- การใช้หลักโปร่งใสในการใช้อำนาจ

แนวทางการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

- หลักนิติธรรม
- หลักคุณธรรม
- หลักความโปร่งใส
- หลักการมีส่วนร่วม
- หลักความรับผิดชอบ
- หลักความคุ้มค่า

เบื้องต้นเจ้าหน้าที่ภาครัฐสามารถให้ความสำคัญ ดังนี้

- ทำงานตามหน้าที่อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ
- ทำงานตามหน้าที่ตามกรอบและมาตรฐานทางจริยธรรม
- ระบุผลประโยชน์ทับซ้อนที่ตนเองมีหรืออาจจะมีและจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ
- ให้ความสำคัญอันดับต้นแก่ผลประโยชน์สาธารณะ มากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัวจนจะมีผลต่อความเป็นกลางในการทำหน้าที่
- หลีกเลี่ยงการตัดสินใจหรือการทำหน้าที่ที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

**หลักธรรมาภิบาลในการบริหารองค์กร (Good Governance)
หลักคุณธรรม จริยธรรม ในการปฏิบัติงาน การป้องกันและปราบปราม
การทุจริตและประพฤติมิชอบ**

หลักธรรมาภิบาล จะมีคำนิยามของข้าราชการ I am ready

I = Integrity มีศักดิ์ศรี (ยึดมั่นในความถูกต้อง สุจริต เทียงธรรม)

A = Activeness ชยันตังใจทำงาน (บริการแก้ไขปัญหา ประชา)

M = Morality มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม

R = Relevance รู้ทันโลก ปรับตัวทันโลก ตรงกับสังคม

E = Efficiency มุ่งเน้นประสิทธิภาพ (คุณภาพ คำนึง ประเมินผล)

A = Accountability รับผิดชอบต่อผลงาน ประชาชน

D = Democracy มีใจที่กระทำการเป็นประชาธิปไตย (มีส่วนร่วม โปร่งใส)

Y = Yield มีผลงาน มุ่งเน้นผลงาน เพื่อประโยชน์สุข ของประชาชน

